

Dr. Öğr. Üyesi Emre KÖROĞLU

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi

Hukuk Fakültesi

Medeni Hukuk ABD.

Türk Medeni Hukukunda
SAKLI PAYLI MİRASÇILIK

FİLİZ KİTABEVİ

İSTANBUL

2025

Eylül 2025

ISBN: 978-625-5697-36-3

BASKI - CİLT

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Matbaacı Sertifika Numarası: 77398

YAYINLAYAN

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.
Cemal Yener Tosyalı Cad. No: 57/A (113)
Vefa-Fatih/İSTANBUL
Tel: (212) 527 0 718
(850)441 0 359
Faks: (212) 519 20 71

www.filizkitabevi.com
bilgi@filizkitabevi.com
Yayıncı Sertifika Numarası: 77398

Copyright© Bu kitabın Türkiye'deki yayın hakları Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.'ne aittir. Her hakkı saklıdır. Hiçbir bölümü ve paragrafı kısmen veya tamamen ya da özet halinde, fotokopi, faksimile veya başka herhangi bir şekilde çoğaltılamaz, dağıtılamaz. Normal ölçüyü aşan iktibaslar yapılamaz. Normal ve kanunî iktibaslarda kaynak gösterilmesi zorunludur.

*En iyi geleceğim Canım Kızım
ile
Hayat yolculuğumun ortağı Canım Eşime...*

ÖNSÖZ/ TEŞEKKÜR

“Türk Medeni Hukukunda Saklı Paylı Mirasçılık” konusunu bana öneren, çalışmamın tamamını okumak için vaktini ayırıp, değerli eleştiri ve önerilerini benimle paylaşan, bilgi, birikim ve tecrübelerinden her zaman istifade ettiğim, lisans öğrenciliğimden bu yana kendime örnek aldığım, değerli Hocam **Prof. Dr. Murat DOĞAN**’a minnetlerimi sunuyorum.

Bana her daim destek olup, yardımlarını benden esirgemeyen, gelişimimde her daim katkıları olan, sohbetlerinden istifade edebilme imkânı bulduğum için kendimi şanslı saydığım değerli Hocalarım **Doç. Dr. Akın ÜNAL** ile **Doç. Dr. İsmail ATAMULU**’ya teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Çalışmanın yazımı sırasında beni motive edip, cesaretlendiren ve/ veya bazı eserlerin temini hususunda yardımlarını esirgemeyen değerli Hocalarım ve Meslektaşlarım **Doç. Dr. Bahar ÖCAL APAYDIN**’a, **Doç. Dr. Ufuk TEKİN**’e, **Doç. Dr. Aydın Alber YÜCE**’ye, **Dr. Öğr. Üyesi İmge Hazal YILMAZ TEKİN**’e ve **Arş. Gör. Dr. Arif KALKAN**’a destekleri için çok teşekkür ederim.

Mensubu olmaktan onur duyduğum Eskişehir Osmangazi Üniversitesi’nin önceki Rektörü ve Hukuk Fakültesinin kurucu Dekanı **Prof. Dr. Kemal ŞENOCAK** Hocama destekleri için ayrıca teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmanın hazırlanması sürecinde Ludwig-Maximilian Üniversitesi, Uluslararası Hukuk Enstitüsü (Institut für Internationales Recht)’nde Kasım 2024 ve Temmuz 2025 tarihlerinde araştırma yapabilmem için değerli desteklerini benden esirgemeyen **Prof. Dr. Stephan LORENZ** Hocama da şükranlarımı sunuyorum.

Çalışmanın hazırlanması sürecindeki tüm yoğunluk ve sıkıntılara katlanan, istemeden de olsa ihmal etmek zorunda kaldığım, her daim sonsuz sevgi ve destekleriyle yanımda olan, hayatıma anlam katan canım **EŞİM** ile canım **KIZIM**’a ne kadar çok teşekkür etsem azdır.

Son olarak bu çalışmanın basımını büyük bir özveriyle gerçekleştirerek yayımlanmasını sağlayan Filiz Kitabevi'nin yöneticisi Sayın **Oęuzhan ORUÇ** ile Filiz Kitabevinin **değerli tüm çalışanlarına** teşekkürlerimi sunarım.

Dr. Öğr. Üyesi Emre KÖROĞLU

Eskişehir, Eylül 2025

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ/ TEŞEKKÜR.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SAKLI PAY VE SAKLI PAYLI MİRASÇI KAVRAMI İLE MEHAZ KANUNUMUZ İSVİÇRE MEDENİ KANUNU'NDA SAKLI PAYLI MİRASÇILIK

I. SAKLI PAY VE SAKLI PAYLI MİRASÇI KAVRAMI.....	5
A. Terim.....	5
B. Tanım	7
II. MEHAZ KANUNUMUZ İSVİÇRE MEDENİ KANUNU'NDA SAKLI PAYLI MİRASÇILIK	15
A. Genel Olarak	15
B. İsviçre Medeni Kanunu'nda Saklı Paylı Mirasçılık	15
C. İsviçre Medeni Kanunu'ndaki Saklı Paylı Mirasçılığa İlişkin Düzenlemelerin Türk Hukukuna Olası Etkileri ve Değerlendirmelerimiz	26

İKİNCİ BÖLÜM

SAKLI PAYLI MİRASÇI OLMANIN ŞARTLARI İLE SAKLI PAYLI
MİRASÇILARIN SAKLI PAY ORANLARI

I. SAKLI PAYLI MİRASÇILIĞIN ŞARTLARI	33
A. Genel Olarak	33
B. Kanun Koyucunun Kendisine Saklı Pay Tanıdığı Kanuni Mirasçılardan Biri Olma.....	34
1. Genel Olarak.....	34
2. Kanun Koyucunun Kendisine Saklı Pay Tanıdığı Kanuni Mirasçılar.....	36
a. Genel Olarak	36
b. Mirasbırakanın Altsoyu.....	37
aa. Genel Olarak	37
bb. Evlatlık ve Altsoyu	41
cc. Altsoyun Saklı Paylı Mirasçılığında Özel Durumlar	45
aaa. Taşıyıcı Anneliğin Altsoyun Saklı Paylı Mirasçılığına Etkisi ..	45
bbb. Ölüm Sonrası (Postmortal) Dönemde Yapay Döllenme Sonucu Doğan Çocuğun Saklı Paylı Mirasçılığı.....	49
c. Mirasbırakanın Ana ve Babası	56
d. Mirasbırakanın Kardeşleri	57
e. Mirasbırakanın Sağ Kalan Eşi.....	59
aa. Genel Olarak	59
bb. Sağ Kalan Eşin Saklı Paylı Mirasçılığında Özel Durumlar	61
aaa. Evlenmenin Yokluğunun Kendisini Eş Olarak Adlandıran Kişinin Saklı Paylı Mirasçılığına Etkisi.....	61
bbb. Boşanma Davasının Sağ Kalan Eşin Saklı Paylı Mirasçılığına Etkisi.....	63
ccc. Ayrılık Kararının Sağ Kalan Eşin Saklı Paylı Mirasçılığına Etkisi	75
ddd. Evlenmenin Butlanının Sağ Kalan Eşin Saklı Paylı Mirasçılığına Etkisi.....	76
eee. Gaiplik Kararının Sağ Kalan Eşin Saklı Paylı Mirasçılığına Etkisi	81
fff. Birden Fazla Sağ Kalan Eşin Saklı Paylı Mirasçılığı.....	82

C. Saklı Paylı Mirasçılık Sıfatını Kaybetmemiş Olma	83
1. Genel Olarak.....	83
2. Kişinin Kendi İradesi İle Kanuni Mirasçılık Sıfatını Kaybetmesi	84
a. Mirasın Reddi	84
aa. Genel Olarak	84
bb. Mirasın Gerçek Reddi	85
cc. Mirasın Hükmen Reddi	88
b. Mirastan Feragat	90
3. Kişinin Kendi İradesi Dışında Kanuni Mirasçılık Sıfatını Kaybetmesi	93
a. Mirasçılıktan Çıkarma	93
aa. Genel Olarak	93
bb. Cezalandırıcı Mirasçılıktan Çıkarma.....	94
cc. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarma	102
b. Mirastan Yoksunluk	104
II. SAKLI PAYLI MİRASÇILARIN SAKLI PAY ORANLARI.....	108
A. Genel Olarak	108
B. Altsoyun Saklı Pay Oranı.....	110
1. 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi Yürürlüğü Döneminde Saklı Pay Oranı.....	110
2. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Yürürlüğü Döneminde Saklı Pay Oranı.....	111
C. Ana ve Baba	111
1. 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi Yürürlüğü Döneminde Saklı Pay Oranı.....	111
2. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Yürürlüğü Döneminde Saklı Pay Oranı.....	112
D. Kardeşler	113
1. 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi Yürürlüğü Döneminde Saklı Pay Oranı.....	113
2. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Yürürlüğü Döneminde Saklı Pay Oranı.....	114
a. 5650 sayılı Kanun'dan Önce Saklı Pay Oranı.....	114
b. 5650 sayılı Kanun'dan Sonra Saklı Pay Oranı	114
E. Sağ Kalan Eş	115

1. 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi Yürürlüğü Döneminde Saklı Pay Oranları.....	115
a. 3678 sayılı Kanun'dan Önce Saklı Pay Oranları	115
b. 3678 sayılı Kanun'dan Sonra Saklı Pay Oranları.....	116
2. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Yürürlüğü Döneminde Saklı Pay Oranları.....	117
F. İstisnai Bir Saklı Pay Türü Olarak 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi Yürürlüğü Dönemindeki Azaltılmış (İndirilmiş) Saklı Paylar	119

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAKLI PAYLI MİRASÇILIĞIN MİRASBIRANIN TASARRUF SERBESTİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ, SAKLI PAYLI MİRASÇILARIN TENKİS TALEBİNDE BULUNMASI VE EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİNİN SAKLI PAYLARA ETKİSİ

I. SAKLI PAYLI MİRASÇILIĞIN MİRASBIRAKANIN TASARRUF SERBESTİSİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ.....	123
A. Genel Olarak	123
B. Mirasbıranın Terekesinin Belirlenmesi.....	125
C. Saklı Paylı Mirasçıların Saklı Paylı Mirasçılık Sifatını Kaybetmelerinin Mirasbıranın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi	127
1. Genel Olarak.....	127
2. Mirasın Reddinin Mirasbıranın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi .	127
a. Mirasın Gerçek Reddi	127
aa. Genel Olarak	127
bb. Kanuni Mirasçılardan Birinin Mirası Reddetmesi.....	128
aaa. Zümre Mirasçısı Olan Kanuni Mirasçılardan Birinin Mirası Reddetmesi	128
bbb. Sağ Kalan Eşin Mirası Reddetmesi.....	131
cc. Mirasbıranın Altsoyunun Tamamının Mirası Reddetmesi Durumunda Sağ Kalan Eşin Saklı Paylı Mirasçılığı	132
aaa. 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi Yürürlüğü Dönemi	132
aaaa. 3678 sayılı Kanun'dan Önceki Dönem	132
bbbb. 3678 sayılı Kanun'dan Sonraki Dönem	133
bbb. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu Yürürlüğü Dönemi	133

dd. En Yakın Kanuni Mirasçılarının Tamamının Mirası Reddetmesi	135
ee. En Yakın Kanuni Mirasçılarının Tamamının Mirası Sonra Gelen Mirasçılar Yararına Reddetmesi	137
b. Mirasın Hükmen Reddi.....	138
3. Mirastan Feragatin Mirasbırakanın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi.....	139
a. Genel Olarak	139
b. İvazlı Feragatin Mirasbırakanın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi	139
aa. Zümre Mirasçısı Olan Kanuni Mirasçılarının Mirastan İvazlı Feragat Etmesi.....	139
bb. Sağ Kalan Eşin Mirastan İvazlı Feragat Etmesi.....	141
c. İvazsız Feragatin Mirasbırakanın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi	142
aa. Zümre Mirasçısı Olan Kanuni Mirasçının Mirastan İvazsız Feragat Etmesi.....	142
bb. Sağ Kalan Eşin Mirastan İvazsız Feragat Etmesi	144
4. Mirasçılıktan Çıkarmanın Mirasbırakanın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi	144
a. Cezalandırıcı Mirasçılıktan Çıkarmanın Mirasbırakanın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi	144
aa. Zümre Mirasçısı Olan Saklı Paylı Mirasçının Mirasçılıktan Çıkarılması	144
bb. Sağ Kalan Eşin Mirasçılıktan Çıkarılması	148
b. Koruyucu Mirasçılıktan Çıkarmanın Mirasbırakanın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi	150
5. Mirastan Yoksunluğun Mirasbırakanın Tasarruf Serbestisi Üzerindeki Etkisi.....	150
a. Zümre Mirasçısı Olan Kanuni Mirasçının Mirastan Yoksun Olması ..	150
b. Sağ Kalan Eşin Mirastan Yoksun Olması	153
II. SAKLI PAYLI MİRASÇILARIN TENKİS TALEBİNDE BULUNMASI	154
A. Genel Olarak	154
B. Tenkis Davasının Hukuki Niteliği.....	155
C. Tenkis Davası Açabilmesi İçin Gerekli Olan Şartlar	157

1. Mirasbırakanın Tasarruflarıyla Tereke Üzerinde Serbest Bir Şekilde Tasarruf Edebileceği Kısmı Aşmış Olması	157
2. Saklı Paylı Mirasçılarının Saklı Paylarını Alamamış Olması	159
D. Tenkis Davasının Tarafları	159
1. Davacı Taraf	159
2. Davalı Taraf	162
E. Tenkiste Takip Edilecek Sıra	164
F. Tenkis Davasının Açılabilceği Süre	166
G. Tenkis Davasının Açılabilceği Görevli ve Yetkili Mahkeme	167
H. Tenkis Def'i	168
III. EŞLER ARASINDAKİ MAL REJİMİNİN SAKLI PAYLARA ETKİSİ	169
A. Genel Olarak	169
B. Edinilmiş Mallara Katılma Rejiminde Artık Değere Katılma Alacağına İlişkin Yapılan Anlaşmaların Etkisi	169
C. Mal Ortaklığı Rejiminde Ortalık Mallarına İlişkin Yapılan Anlaşmaların Etkisi	176
SONUÇ	179
YARARLANILAN KAYNAKLAR	201

KISALTMALAR

Abs.	: Absatz
Art.	: Artikel
AY	: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası
AYM	: Anayasa Mahkemesi
b.	: Bend
BAM	: Bölge Adliye Mahkemesi
BGE	: Entscheidungen des Schweizerischen Bundesgerichts
BK	: Berner Kommentar
Bkz.	: Bakınız
BSK	: Basler Kommentar
c.	: Cümle
CC	: Code Civil
CHK	: Handkommentar zum Schweizer Privatrecht
CR	: Commentaire Romand
dpt.	: Dipnot
E.	: Esas
E.T.	: Erişim Tarihi
f.	: Fıkra
HD.	: Hukuk Dairesi
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İİK	: 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
K.	: Karar
KUKO	: Kurz Kommentar
m.	: Madde
N.	: Kenar Numarası/ Nummer

XIV

OFK	: Orell Füssli Kommentar
PraxKomm	: Praxis Kommentar
s.	: Sayfa/ Seite
T.	: Tarih
TBK	: 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu
TKM	: 743 sayılı Türk Kanuni Medenisi
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
Vorbem	: Vorbemerkung
vb.	: ve bunun gibi
vd.	: ve devamı
Y.	: Yargıtay
YHGK	: Yargıtay Hukuk Genel Kurulu
YİBK	: Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu
ZGB	: Schweizerisches Zivilgesetzbuch
Ziff.	: Ziffer
ZK	: Zürcher Kommentar